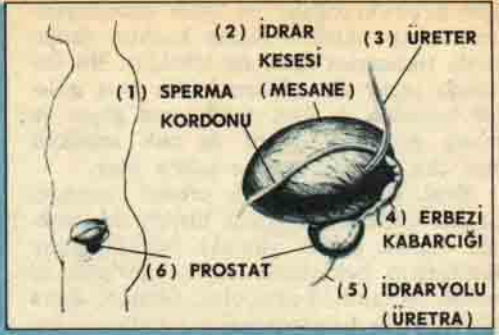

Ben Erol'un Prostatıyım

J. D. RATCLIFF

EROL'DA BİRÇOKLARI GİBİ, BENİM HAKİKATEN BİR BAŞ BELÂSİ OLABİLECEĞİMİ BİLİR VE GENE DE ÇOKLARININ YAPTIĞI GİBİ BENİ GÖRMEZLİKTE GELMEYE KALKAR. HALBUKİ O BENİM HAKKIMDA DAHA ÇOK VE ESASLI BİLGİYE SAHİP OLMALIDIR.

Ben Erol'un vücudundaki bunalım noktalarından biri ve doğanın insanlara musallat ettiği bir başbelâsıyım. Kızla çalar kahve renginde ve bir ceviz büyüklüğündeyim. Çeşitli mazaratlar üretirim. Erol'un uykusunu kaçırr ve onun geceleri sık sık banyoya taşınmasına sebep olur, yahutta onu üre zehirlenmesiyle öldürebilirim. Eğer Erol çok yaşarsa, akciğerden de ileri giderek, kanser'in yerleşip geliştiği bir yer olurum.

Ama o kadar korkmayın, bazı iyi taraflarım da vardır. Erol'un normal cinsel hayatında önemli bir katkıda bulunurum. İnsan neslinin sürdürülmesi büyük ölçüde bana bağlıdır. Ben Erol'un PROSTAT salgı beziyim ve onun Ersuyu'nun başlıca deposuyum. Ben olmasaydım, Erol'un eşinin gebelik şansı hemen hemen sıfır olurdu. Her boşalmada Erol'un erbezleri 200 milyon kadar sperma hücresi sağlar ve bunların hepsi ancak bir toplu iğnenin başı kadar yer tutar. Benim görevim bir çeşit sıvı üreterek bu spermaları bin misli sulandırmaktır. Çok önemli özellikleri olan bu sıvı, proteinleri, enzimleri, çok nazik olan spermaları beslemek için yağları ve şekeri, kadının cinsel organının öldürücü asitliliğini gidermek için kaleviliği ve spermanın kadın yumurtasına doğru yüzebilmesi için sulandırılmış bir vasatı sağlar.

Ben Erol'un karın boşluğunun aşağı kısmında ve tam idrar kesesinin altında boyun kısmına yuvalanmış bir haldeyimdir. Erol ergenlik çağına gelinceye kadar ancak bir badem büyüklüğündeydim. Sonra vücudunun öteki kısımları gibi, Erol'un bir oğlan çocuğundan bir adam haline getiren hormon sinyalinin aldım ve

bugünkü büyüklüğümü elde ettim. Küçük bir üzüm salkımını andıran salgı bezlerimle ersuyu üretmeye ve bunu, bu iş için elverişli kaslardan yapılmış olan kesemin içine depo etmeye başladım.

Cinsel münasebet sırasında depo etmiş olduğum ersuyunu nasıl boşaltırım? İtiraf edeyimki bunu ben de bilmiyorum. Ben ancak Erol'un omuriliğinin aşağı tarafından, bel hizasına raslayan kısımlarından verilen emirlere uyarım. Bu emirler bana ulaşınca benim bölgemde birçok karışık şeyler oluşur. İdrar kesesinin altında bulunun çıkış kapağı sıkıca kapanarak idrarın kaçmasını önler. Kas büzülmeleri beni de etkilemeye başlar. Aynı şey yakınımnda bulunan, sperma deposu görevi yapan ve birbirine geçmiş iki fistik tanesine benzeyen, erbezi kabarcıklarında da olur. Bu kabarcıklar, hepsi ancak bir çay kaşığına dolduracak miktarda olan ersuyunun ancak yüzde 20'sini sağlar ve geri kalan yüzde 80'nini de ben tamamlarım. Bu karışım Erol'un üretra veya idrar borusu yoluyla, kendisini bekleyen amacı sağlamak üzere, dışarı fırlar.

Daha önce de söylediğim gibi ben bir mimarlık kâbusuyum. Ben bir kapsül içine yerleştirilmiş yanyana üç lob veya bölmeden teşekkül ederim. Erol'un idrar kesesini boşaltan idrar borusu orta lobun üstünden geçer. Burada mikrop alma, iltihaplanma, kanser gibi, prostatın şişmesine sebep olan birşey, bu lobların büyümesine ve idrarın akışını engellemeye ve dolayısıyla de çeşitli kötülöklere yol açar. Kanalın kısmen tıkanması halinde idrar tekrar keseye dolar ve burada durgun bir göl halini alır ve bakterilerde bu

göle dolarak çoğalır ve ciddi enfeksiyonlara sebep olurlar. Fakat kanalın tamamıyla tıkanması daha da kötüdür. Bu durumda idrar böbreklere kadar geri giderek buradan da kan dolaşımına geçer ve yavaş yavaş öldürücü ve çok tehlikeli olan üre zehirlenmesine sebep olur.

Erol yaşlandıkça ve erbezi hormonlarının üretimi azaldıkça benim de, mantıklı olarak çocuk yaşta büyüklüğüme dönüşmem beklenirse de, ne gariptir ki bunun tamamıyla aksi olur. Gittikçe daha büyürüm ve bazı olağanüstü hallerde bir greypfrut iriliğini alırım. Bu büyüme kanserli olabildiği gibi, iyi huylu da olabilir. Ancak ne yazık ki bu gibi hallerde iyi huylu bir hale seyrek raslanır.

Bununla beraber, Erol bakımından çok şükür ki ben henüz normal büyüklükteyim. Fakat çok büyük bir ihtimalle bende yavaş bir büyüme başlayacaktır. Erol 50 yaşına geldiği zaman, yüzde 20 bir ihtimalle prostatı büyümüş olacaktır. 70 yaşında bu ihtimal yüzde 50, 80 yaşında da yüzde 80'dir. Bu büyüme sebepleri nedir? Bu hususta en ufak bir fikre sahip değilim. Fakat bunda cinsel hormonların bir etkisi olduğu tahmin edilebilir. Çünkü hadımlarda prostat büyümesine çok az raslanır. Erol'un prostatının büyümesi yalnız başına ciddi bir sıkıntı yaratmayabilirdi. Fakat ben büyüyünce Erol'un üreteri üzerinde baskı yaparım ve bu durumda idrar akışı miktar ve kuvvet bakımından azalır. Burada bir de enfeksiyon başlarsa bir de yanma hissedilmeye başlanır. Başka belirtiler de, sık idrar yapma ve idrar kesesinin tamamıyla boşalmadığı hissini veren —ki hakikatte de öyledir— ve hoş olmayan bir haldir.

Bunları hissettiği zaman onun hemen bir doktora görünmesini çok isterdim. Benim tamamıyla alınmam için bir ameliyata ihtiyaç duyulması ihtimali az, takriben yüzde 20'dir. Doktor burada bir enfeksiyon veya bir iltihaplanma olup olmadığını anlamak istiyecektir. Bununla beraber bir hakikat var ki o da doktorun alkol, biber, kahve ve çay kullanmaktan sakınmayı tavsiye edeceğidir. Bunlar irite edici bir takım maddelerin idrara karışmasına ve bu iritasyonun da esasen daralmış olan üreterin kapanmasına sebep olurlar.

Eğer kapanma tam olursa o zaman tam manasiyle tehlikeli bir durum hasil olur. Bu durumda ilk yapılacak iş idrar yolunu açmak ve idrar kesesinin boşalmasını sağlamaktır. Bu da üretra'dan id-

rar kesesine kadar bir lastik boru sokarak yapılır. Bundan sonrası için operatörün seçeceği çeşitli çözüm yolları vardır. Eğer ben çok büyük isem, ameliyatla beni alabilir. Yahutta daha basit bir usulle soruna bir çözüm yolu bulmaya çalışır. Bu durumda kurşunkalem büyüklüğünde bir aleti üretra yoluyla prostata doğru sokar. Bir üst şeklide ve aydınlatılmış olan bu aletin, hem prostati görmeye ve hem de kanalı tıkayan dokuyu kürtaj yapar gibi kesip çıkarmaya yarayan ve elektrikle çalışan tertipleri vardır. Başka bir çözüm yolu da kanalı kapayan dokuyu sıvı nitrojenle dondurmaktır. Sonra bu donmuş doku ölmekte ve kabuk halinde idrarla dışarı atılmaktadır. Erol bu uygulamaların erkekliğini sona erdireceğinden korkarsa da, öyle değildir. Prostat ameliyatından sonra beş erkekten dördü cinsel iktidarını muhafaza eder.

Benim en tehlikeli sorunum, iyi huylu büyüme değil, kanserdir. Benim kanserim zamanında bir işaret vermediği için daha da kötüdür. Halen prostat kanseri olarak doktora giden 20 erkekte 19'u bir ameliyatla iyileşme şansını kaybedecek derecede geç kalmaktadır. Öteyandan hastalık az raslanan cinsten de değildir. Erol 50 yaşına geldiği zaman yüzde beş prostat kanseri olma şansına sahiptir. 70 yaşında bu şans yüzde 50'dir.

Bununla birlikte bu rakamlar görüldüğü kadar korkutucu değildir. Evvela benim kanserim yavaş ilerleyen cinstendir. Yalnız nadir hallerde çabuk sıçrayan ve birkaç hafta veya ay içinde öldürenine raslanır. Böylelikle Erol belki de olağanüstü bir şans eseri olarak faal fakat öldürücü olmayan bir prostat kanseriyle mezara gidecek ve ölümüne, kalp hastalığı, damar sertliği, diyabet veya başka birşey sebep olacaktır. Başka bir nokta: Kanserim ameliyatla tedavi edilemeyecek kadar ilerlemiş de olsa, hayat kurtaran ameliyat dışı başka tedavi yolları da vardır. Benim kanserim görünüşe bakılırsa, büyümek için erkek cinsel hormonunun etkisine ihtiyaç göstermektedir. Bir defa bu etki, ya kısırlaştırma yoluyla, yahut ta kadın hormonu tedavisiyle yok edilirse, çoğu kez ağrılar kaybolmakta, enerji geri gelmekte ve normal faaliyetler eski halini alabilmektedir. X-Işını (Röntgen suarı) tedavisi de kanserimi küçültür ve hormon tedavisiyle birlikte yapılabilir.

Öte yandan bütün bu sağlık tedbirlerine rağmen her yıl Amerika'da 17.000 kişi prostat kanserinden ölmektedir. Bu grup içine girmekten sakınmak için Erol

ne yapabilir? Şükretmek lazımdır ki bu konuda birçok şey yapabilir. Muayene olduğu zaman doktordan fosforik asit serumu testi yapmasını isteyebilir. Normal olarak bu test sonucunda medyana çıkarılan ve daha çok prostatla ilgili olan enzim kan içinde oldukça fazla miktarda görülürse bundan, benim üç lobumu kapsayan kapsülün çatlamış olduğu ve adı geçen enzimin Erol'un kan dolaşımına karıştığı ve bundan da bende kanser olduğu sonucu çıkarılır.

En önemlisi Erol'un yılda bir veya iki kez rektum muayenesi olmasıdır. Bu normal bir sağlık muayenesi içinde ancak bir dakikalık bir zaman alır. Cerrahi bir tedavi için prostat kanserini veteri kadar erken teşhis etmenin hemen tek yolu da budur. Eğer doktorun muayene eden parmağı, aslında yumuşak ve lastiğe benzer olan dokumda sert, düğme büyüklüğünde bir yumruya raslarsa, doktor, aksi anlaşılınca kadar bunu kanser olarak kabul

eder. Ve hakikatte de bu yumruların her beşte üçü kanserdir. Cerrah emin olmak için, ya Erol'un rektumunu açacak, veya içi boş bir iğne ile, yumru dokusundan bir nümune alır. Eğer kanserliysem o zaman hemen ameliyatla alınmalıyım.

Benim sebep olacağım kötülüklerden kaçınmak için Erol'un yapabileceği daha başka şeyler var mıdır? Korkarım ki pek yoktur. O halde sanırım kendimden kısaca bir kez daha bahsetmemde fayda vardır:

Erol, sık idrara çıkmak, idrar yolunda yanma hissi ve idrar akışında kesiklik ve yavaşlık gibi, klâsik belirtilerimle kendisini rahatsız etmeye başladığım zaman bir doktora ve tercihan bir mütehassısa gitmelidir. Ve tabii Erol, hepsinden önemli olan şu rektum muayenesini en az yılda bir kez ve en iyisi iki kez yaptırmalıdır.

READERS DIGEST'ten
Çeviren: GALİP ATAKAN

Eski şeyleri hatırlayamamak 30 yaşından başlıyor.

BELLEK AZALINCA

Dr. FERGUS CRAIK

YAŞLANDIĞIMIZ ZAMAN NEDEN HAFIZAMIZI YITİRMEĞE BAŞLARIZ? YAZAR YAŞLANMANIN YAKIN VE UZAK ANILARIMIZI FTKÜLEDİĞİ VE BUNUN İKİ ŞEYDEN İLERİ GELDİĞİ KANISINDADIR: BİRİNCİSİ, DİKKATİMİZ BÖLÜNDÜĞÜ VEYA DEPOLANMIŞ MALZEMENİN İŞLENMESİ GEREKTİĞİ ZAMAN ZAYIFLAR; İKİNCİSİ İSE HALA HAFIZAMIZDA STOK EDİLMİŞ BULUNAN ANILARI YENİDEN MEYDANA ÇIKARMAK YETENEKSİZLİĞİMİZİN GİTTİKÇE ARTMASINDAN İLERİ GELİR.

FAKAT BELLEK İLE İLGİLİ PROBLEMLER DOĞRU BİR ÖĞRENME YOLU KULLANILDIĞI TAKDİRDE AZATILABİLİR.

Hafızanın azalmasıyla ilgili belirtiler oldukça erken sıkıntı vermeğe ve insanları güç durumlara düşürmeğe başlar. 25 yaşlarındaki araştırmacı genç için insanî bellekle ilgili yaş farkları konusunu incelemek ilginç akademik bir çalışmadır. Birkaç yıl sonra kendisi de devamlı olarak önemli bazı şeyleri nereye koyduğunu hatırlayamamağa veya verdiği randevuları unutmamağa başlayınca, incelemelerinde topladığı verilere daha yakından ve daha büyük bir dikkatle bakmağa başlayacaktır. Bu noktada aklına bazı sorular gelir: Acaba yaşın ilerlemesiyle belleğin azalması hakkında neler bilinmektedir?

Bundan ne gibi mekanizmalar veya süreçler sorumludur? Yaşla ilgili zayıflama ve eksilmeler herşeyi aynı ölçüde mi etkiler? Yaşlılarda öğrenmenin sonucu nedir ve —işin asil güç tarafı— bunun bir ilacı var mıdır?

Psikologlar arasında, birşey veya bir olay bir kere algılandımı, onun bellekte tutulabilmesi için birbirinden farklı iki yol olduğu hususunda genel bir anlaşma vardır. Bir süreç o şeye, olaya veya olaylar dizisine devamlı dikkat göstermek ve böylece onları «akılda» ya da dikkat odağında tutmakla ilgilidir. Bu tip bellek kısa vadeli bir bellektir, çünkü bu şekilde